

Skriftlig eksamen i faget Økonomistyring

4 timers skriftlig prøve

Dette opgavesæt består af 4 delopgaver, der indgår i bedømmelsen af den samlede opgavebesvarelse med følgende omtrentlige vægte:

Opgave 1 30 %

Opgave 2 20 %

Opgave 3 30 %

Opgave 4 20 %

I alt 100 %

Til prøven er alle skriftlige hjælpemidler tilladt.

Opgavebesvarelsen skal afleveres i henhold til skolens eksamensreglement
jf. bekendtgørelse nr. 782 af 17. august 2009.

Torsdag den 7. januar 2010
Kl. 14.00 – 18.00

Virksomheden Saerlav A/S producerer og forhandler forskellige komponenter til værktøjsbranchen.

Hovedproduktet er en boremaskine, som fremstilles i 4 varianter – blå, grøn, gul og rød. Produktionen af de 4 varianter er lige omkostningskrævende. Der er kun forskel på de 4 varianter i produktionens slutfase. Skift mellem varianttyperne er ret omkostningskrævende med det nuværende produktionsudstyr.

Afsætningen af boremaskinen i de 4 varianter fordeler sig normalt med 25 % til hver. Priselasticiteten for de fire varianter er ens.

Saerlav A/S har en kapacitet til produktion af 8.000 stk. boremaskiner – svarende til 16.000 arbejdstimer ved produktion inden for normal arbejdstid.

Saerlav A/S anvender en kalkulationsrente på 10 % p.a.

I 2009 forventede Saerlav A/S en afsætning på 8.000 stk. boremaskiner og havde opstillet følgende priskalkulation:

Komponenter	kr.	400
Løn: 2 timer á kr. 200	-	400
Tillæg for faste omkostninger (4.800.00/8.000)	-	600
<hr/>		
Egenpris	kr.	1.400
Avance 25 %	-	350
<hr/>		
Salgspris	kr.	1.750

De faste omkostninger på kr. 4.800.000, - andrager afskrivning og rente af den investerede kapital i det anlæg, der anvendes til boremaskinefremstilling samt en proportional fordeling af de kontante kapacitetsomkostninger i forhold til arbejdstimerne.

Desværre blev afsætningen kun på 5.000 stk. boremaskiner, hvorfor Saerlav A/S fik et meget skuffende resultat.

For det kommende år – 2010 - har salgschefen derfor opstillet følgende kalkulation:

Komponenter	kr.	400
Løn: 2 timer á kr. 200	-	400
Tillæg for faste omkostninger (4.800.00/5.000)	-	960
<hr/>		
Egenpris	kr.	1.760
Avance 25 %	-	440
<hr/>		
Salgspris	kr.	2.200

Økonomichefen er dog ikke enig med salgschefen i kalkulationen, og økonomichefen anfører, at denne pris vil få "de sidste" kunder til at skifte til konkurrenterne. Økonomichefen mener, det er mere fornuftigt at sænke prisen frem for at hæve den.

Opgave 1

Du er blevet bedt om af direktøren at komme med et oplæg til prisfastsættelse.

Efter du har foretaget en mindre markeds- og konkurrenceanalyse, mener du, at følgende afsætningsrække kan opstilles for det danske marked:

Pris (kr. stk.)	Afsætning (stk./år)
2.200	0
2.100	1.000
2.000	2.000
1.900	3.000
1.800	4.000
1.700	5.000
1.600	6.000

Fra Tyskland har du fået forespørgsler på boremaskinen. På dette marked skønnes det at kunne afsætte det dobbelte af det danske. Afsætningsrækken skønnes at være:

Pris (kr. stk.)	Afsætning (stk./år)
2.200	0
2.150	1.000
2.100	2.000
2.050	3.000
2.000	4.000
1.950	5.000
1.900	6.000
1.850	7.000

Ved eksport til Tyskland vil Saerlav A/S skulle betale en provision på kr. 400,- pr. stk. til agenten i landet.

1.1. Opstil den optimale afsætningsplan inkl. dækningsbidrag.

Efter at ledelsen har set på dine beregninger, beslutter ledelsen at undersøge mulighederne for at udvide produktionskapaciteten.

Saerlav A/S har mulighed for at fordoble deres kapacitet ved overarbejde. Dette vil dog medføre, at lønomkostningerne øges til kr. 400,- pr. time for de enheder, som produceres på overarbejde.

1.2. Opstil den optimale afsætningsplan inkl. dækningsbidrag og beregn en eventuel merindtjening i forhold til dit svar i spørgsmål 1.1.

En svensk byggemarkedskæde udtrykker interesse for at aftage op til 5.000 stk. boremaskiner. Der afholdes et møde med svenskerne, og på mødet tilbyder svenskerne at ville give kr. 1.200 pr. stk. boremaskine.

Det er muligt at få boremaskinerne - magen til Saerlav A/S's egne - fremstillet hos en af Saerlav A/S' normale komponentleverandører til en pris af kr. 1.090 pr. stk. Underleverandøren kan levere op til 5.000 stk. pr. år.

Det forudsættes, at der fortsat kan produceres på overarbejde i Saerlav A/S.

1.3. Opstil den optimale afsætningsplan inkl. dækningsbidrag under de nu ændrede forudsætninger.

Opgave 2

Selvom salget af de fire varianter fordeler sig jævnt, er der ofte variationer i den tidsmæssige fordeling af efterspørgslen, hvilket undertiden giver anledning til forsinkede leverancer og reklamationer.

Saerlav A/S har foretaget en undersøgelse, som har vist, at hvis der investeres i en ny maskine i monteringssektionen, kan omstillingstiden nedbringes til nogle få sekunder og dermed omstillingsomkostninger til næsten 0 kr.

Saerlav A/S har fået et tilbud fra en maskinleverandør, som tilbyder at betale 300.000 kr. i bytte for den gamle maskine. Den nye maskine kan anskaffes og installeres for ca. kr. 3.000.000, og levetiden skønnes at være 10 år, hvor scrapværdien skønnes at være 750.000 kr.

Saerlav A/S forudsætter, at der vil kunne spares kr. 400.000 pr. år ved færre omstillinger.

2.1. Beregn om det vil være økonomisk fordelagtigt at foretage investeringen.

2.2. Beregn investeringens interne rente og vurder det fundne niveau.

2.3. Beregn den mindste scrapværdi, der vil kunne accepteres.

2.4. List i punktform hvilke afsætningsmæssige fordele, der kan tænkes at være forbundet med det mere fleksible produktionsapparat.

Opgave 3

Saerlav A/S har påbegyndt budgetlægningen for 2010. Til dette formål er der udtrukket følgende oplysninger fra regnskabet, som oplyst i bilag 1. (Der skal ikke tages hensyn til tidligere beregninger fra de foregående opgaver)

Du er blevet bedt om at deltage i budgetlægningen for 2010, hvor der er aftalt følgende forudsætninger i virksomheden (og der skal ikke tages hensyn til skat.):

1. Der forventes et fald i afsætningen på 3 % i branchen. Samtidig forventes det, at den generelle prisudvikling gør det muligt at hæve priserne med 10 %.
2. Virksomheden forventer, at dækningsgraden i 2010 er 38 % grundet effektivitetsforbedringer, som vil betyde et fald i de variable omkostninger.
3. De kontante kapacitetsomkostninger og renteomkostninger forventes at stige med 10 % fra 2009 til 2010.
4. Reklameomkostningerne forventes, at være uændrede
5. Afskrivninger på maskiner og inventar er budgetteret til 1,6 mio. kr. (der afskrives ikke på ejendommen).
6. Omsætningshastigheden for varelagre under et udgør 4. De variable omkostninger kan benyttes som beregningsgrundlag.
7. Omsætningshastigheden for debitorerne forventes uændret i forhold til 2009.
8. Den gennemsnitlige kredittid fra varekreditorer er på 72 dage. De variable omkostninger samt ændringen i varelagre kan anvendes som beregningsgrundlag.
9. Afdrag på langfristet gæld udgør kr. 640.000
10. Der er planlagt at afholde investeringer til ny en produktionsmaskine på 3,4 mio. kr. I budgetåret skal der betales 40 % heraf.
11. Beholdningen af likvide midler ønskes at være på kr. 200.000 ultimo 2010.
12. Kassekreditens maksimum udgør 1,8 mio. kr.
13. Man påregner at afsætte kr. 10 for hver nominel kr. 100 aktie til udbytte for 2010.

3.1. Udarbejd budgetteret resultatopgørelse for 2010.

3.2. Udarbejd likviditetsbudget for 2010.

3.3. Opstil budgetteret balance for 2010.

OPGAVE 4

Saerlav A/S producerer og sælger også 2 andre produkter: Lava og Magnum. De har i forbindelse med deres budgetlægning for juli kvartal 2009 opstillet følgende forkalkulationer for de 2 produkter:

Forkalkulation for Lava				Forkalkulation for Magnum			
Teknisk standard	Omk. Art	Standard-pris	Standard-omkostn.	Teknisk standard	Omk. Art	Standard-pris	Standard-omkostn.
2 kg	Råvarer	kr. 60	kr. 120	3 kg	Råvarer	kr. 60	kr. 180
1 æske	Emballage	kr. 3	kr. 3	1 æske	Emballage	kr. 3	kr. 3
0,75 time	Arbejds løn	kr. 120	kr. 90	0,5 time	Arbejds løn	kr. 120	kr. 60
			kr. 213				kr. 243
Salgsprovision			kr. 17	Salgsprovision			kr. 17
Variable enhedsomkostninger			kr. 230	Variable enhedsomkostninger			kr. 260

Man har endvidere budgetteret følgende for juli kvartal 2009:

	Lava	Magnum
Salgspris	kr. 340,00	kr. 410,00
Afsætning	5.100 stk.	5.200 stk.

Ved udgangen af juli kvartal 2009 har man registreret følgende:

	Lava	Magnum
Omsætning	kr. 1.733.000	kr. 1.970.000
Realiseret afsætning	5.100 stk.	4.800 stk.
Produktion til færdigvarelager	5.200 stk.	4.700 stk.
Udbetalt salgsprovision	kr. 87.000	kr. 81.900

Betalt for købte råvarer og emballage i kvartalet:

Indkøb:	Råvarer	Emballage
Kvantum	28.550 kg	10.200 stk. æsker
Beløb	kr. 1.725.000	kr. 30.800

Endvidere er der i juli kvartal 2009 udbetalt kr. 760.000 for 6.200 arbejdstimer, og der er i juli kvartal 2009 forbrugt 6.300 timer i produktionen.

Iflg. rekvisitioner fra produktionen er der i juli kvartal 2009 udleveret følgende fra råvarelageret: 25.250 kg råvarer og 10.100 stk. æsker.

Igangværende arbejder er for juli kvartal 2009 registreret således:

	Lava	Magnum	Færdiggørelsesgrad
01/07-2009	250 stk.	200 stk.	40 % af både råvarer og løn
30/09-2009	200 stk.	260 stk.	100 % af råvarer og 50 % af løn

De igangværende arbejder er ikke emballeret (der jo er det sidste, der sker).

Der har i juli kvartal 2009 ikke været afvigelser på råvarelageret og færdigvarelageret.

- 4.1 Gennemfør standardomkostningskontrol af forbruget i produktionsafdelingen for juli kvartal 2009.**
- 4.2 Beregn salgsprisafvigelsen og indkøbsprisafvigelsen for juli kvartal 2009**

Bilag 1**Forventet resultatopgørelse for 2009 - (1.000 kr.):**

Omsætning	30.000
Variable omkostninger	18.000
DB	12.000
Reklame	1.000
Markedsføringsbidrag	11.000
Kontante kapacitetsomkostninger	4.000
Indtjeningsbidrag	7.000
Afskrivninger	1.400
Resultat før renter	5.600
Renteomkostninger	952
Resultat før skat	4.648

Forventet balance pr. 31.12.2009 - (1.000 kr.).

Aktiver:		Passiver:	
Anlægsaktiver:		Egenkapital:	
Ejendom	1.996	Aktiekapital	2.500
Maskiner og inventar	7.929	Reserver	4.814
Anlægsaktiver i alt	9.925	Overført fra årets resultat	4.207
		Egenkapital i alt	11.521
Omsætningsaktiver:		Gæld:	
Varelagre	4.008	Langfristet gæld	6.317
Varedebitorer	10.000	KK gæld:	1.125
Likvid beholdning	609	Varekreditorer	5.179
Omsætningsaktiver i alt	14.617	Skyldigt udbytte	400
		Gæld i alt	13.021
Aktiver i alt	24.542	Passiver i alt	24.542